

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 marca 2023 r.,

w sprawie z zażalenia **A. W.**

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z Rzeszowie,

z dnia 30 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKo 9/23,

o odmowie zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania
i ustanowienia pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie
postępowania,

na podstawie art. 35 § 1 k.p.k

p o s t a n o w i ł :

**stwierdzić swoją niewłaściwość funkcjonalną i przekazać
sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z dnia 30 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKo 9/23, nie uwzględnił wniosku o zwolnienie A. W. od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania i ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania.

Zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wniósł A. W., który wniósł o dopuszczenie dowodu z oświadczenia o stanie majątkowym i kart leczenia szpitalnego.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Niezależnie od zarzutów podniesionych przez wnioskodawcę należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy nie jest właściwy do rozpoznania wniesionego zażalenia.

Przepis art. 27 k.p.k. stanowi, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje oraz środki odwoławcze i inne sprawy w wypadkach określonych w ustawie. Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków zaskarżenia, innych niż kasacja, ma zatem charakter wyjątkowy i wymaga wyraźnego przepisu kompetencyjnego. Obowiązujące przepisy nie zawierają natomiast regulacji szczególnej, która ustanawiałaby właściwość rzeczową Sądu Najwyższego w zakresie rozpoznawania zażalenia na odmowę zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Nie stanowi takiej podstawy w szczególności art. 18 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (*Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.*), który wskazuje jedynie, że na orzeczenie w przedmiocie opłat przysługuje zażalenie. Jak natomiast słusznie wskazuje się w orzecznictwie, przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują domniemania właściwości Sądu Najwyższego do rozpoznawania wszelkich środków odwoławczych od decyzji podejmowanych przez sądy powszechne czy to w pierwszej instancji, czy w postępowaniu odwoławczym, lecz wręcz przeciwnie, do rozpoznania wspomnianych środków odwoławczych wymagają wyraźnej podstawy prawnej (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2007 r., V KZ 66/07, R-OSNKW 2007, poz. 2404; z dnia 26 września 2011 r., II KZ 41/11, LEX nr 960539; z dnia 30 lipca 2014 r., IV KZ 40/14, LEX nr 1494023*). Przesądza o tym pozycja ustrojowa oraz konstytucyjne i funkcjonalne wydzielenie Sądu Najwyższego ze struktury sądownictwa powszechnego.

Z kolei art. 183 ust. 2 Konstytucji RP wskazuje, że Sąd Najwyższy wykonuje czynności określone w Konstytucji RP i ustawach. Podstawowym zadaniem Sądu Najwyższego w postępowaniu karnym jest rozpoznawanie kasacji, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, zaś rozpoznawanie środków odwoławczych tylko w wypadkach, gdy według ustawy Sąd Najwyższy staje się sądem odwoławczym, tj. w postępowaniu „okołokasacyjnym” (art. 530 § 3 k.p.k.) oraz „wznowieniowym” (art. 544 § 2 k.p.k., art. 547 § 3 k.p.k.). Do kompetencji Sądu

Najwyższego należy także orzekanie w przedmiocie pytań prawnych (art. 441 § 1 k.p.k.) z możliwością przekazania rozstrzygnięcia zagadnienia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego (art. 441 § 2 k.p.k.), odtwarzanie zniszczonych lub zagubionych akt postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 160 § 2 k.p.k.), przekazywanie sprawy do rozpoznania innemu niż właściwy sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.), opiniowanie wniosków o ułaskawienie w sprawach, w których Sąd Najwyższy orzekał jako sąd odwoławczy (art. 564 § 2 i 3 k.p.k.). Jedynie w sprawach karnych wojskowych Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawy przewidziane w Kodeksie postępowania karnego dla sądu wyższego rzędu nad wojskowym sądem okręgowym (art. 655 k.p.k.).

Niespornym jest przy tym, że wyłącznie właściwym do orzekania w kwestii wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem sądu okręgowego (a tak rzecz się ma w przedmiotowej) jest sąd apelacyjny (art. 544 § 1 k.p.k.). W ocenie Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny w Rzeszowie byłby wyłącznie właściwy nie tylko w zakresie rozstrzygnięcia o zasadności wniosku w przedmiocie wznowienia postępowania, ale także co do rozpoznania wniosków o ustanowienie w tym postępowaniu adwokata z urzędu czy też odnośnie zwolnienia od opłaty związanej z takim wnioskiem. Sąd ten jest właściwy nie tylko co do meritum postępowania wznowieniowego, ale i co do wszystkich kwestii procesowych związanych z tym postępowaniem, w tym do rozpoznania zażalenia na postanowienie o odmowie zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Reasumując stwierdzić należy, że właściwy do rozpoznania zażalenia na orzeczenie sądu apelacyjnego o odmowie zwolnienia od uiszczenia opłaty od wniosku o wznowienie postępowania i ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, w przypadku gdy sąd ten jest właściwy funkcjonalnie do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania, jest sąd, o którym mowa w art. 544 § 1 k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt III KZ 28/17, OSNKW 2017/12/71). Oznacza to, że w analizowanej sytuacji procesowej właściwym do rozpoznania przedmiotowego zażalenia będzie Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w ramach tzw. instancji poziomej.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

